

ПЕРЕДМОВА

Оволодіння основами знань про духовне й культурне життя власного народу — необхідний компонент становлення загальної і професійної культури фахівця будь-якого профілю, невід'ємна риса інтелектуальної, професійно підготовленої та естетично вихованої людини.

Навчальний курс "Історія української культури" поряд з курсом "Історія України" займає вагомe місце в системі соціально-гуманітарного знання. Якісне вивчення його є необхідною складовою навчального процесу студентів вищих навчальних закладів.

Успішний розвиток Української незалежної держави значною мірою залежить від духовного потенціалу нашого народу. Демократизація та трансформація українського суспільства гостро поставили проблему вивчення та осягнення молоддю історичної спадщини, становлення духовно зрілої, творчої особистості, спроможної відповідати за долю своєї країни. Культура має свої потужні внутрішні змістовні резерви, якими здатна підсилити й осучаснити засоби освіти, спрямувати свідомість, прагнення молодшої людини до активного розв'язання її ж проблем у новому тисячолітті. Навести лад в економіці можуть лише ініціативні та висококультурні люди, які спираються на національні цінності й відстоюють національні інтереси, що визначаються специфікою національної культури, суспільного устрою і духовною спільністю народу, відображають його світогляд, менталітет, ставлення до життя, науки, власної історії, духовної спадщини і відбиваються в народних традиціях, віруваннях, культурі, мистецтві, етнопедагогіці.

Головна концептуальна ідея навчального курсу — висвітлення гуманістичного змісту української культури, осягнення здобутку нації у загальному процесі розвитку людства, формування гармонійно розвиненої, самодостатньої особистості з широким культурним кругозором, ґрунтовними історичними і мовними знаннями, стійкими загальнолюдськими нормами моралі.

Курс історії української культури побудований за історико-хронологічним принципом, відповідає основним періодам розвитку світової та української культур, висвітлює діалектично суперечливий характер культурних процесів.

Основні завдання вивчення дисципліни полягають у тому, щоб:

- дати студентам уявлення про культурні процеси в їх історичному аспекті;
- ознайомити з пам'ятками матеріальної і духовної культури України;

- сприяти розвитку історичного мислення та етнічної самосвідомості;
- формувати почуття патріотизму та поваги до культурних надбань і їх творців;
- виховувати людину культури, здатну до самовизначення і продуктивної творчої діяльності щодо створення культурного середовища;
- готувати до активного громадського життя в Українській державі.

Навчальна діяльність студентів спрямовується на з'ясування і засвоєння:

- важливих проблемно-теоретичних питань курсу в їх історичній ре- і перспективі;
- імен і творчої спадщини провідних діячів національної культури;
- досягнень українського народу в матеріальній і духовній сферах;
- художніх стилів і шедеврів українського мистецтва;
- особливостей організації та здійснення самостійної роботи.

Студенти повинні вміти:

- розглядати культурні процеси та явища, визначати їх значення для долі власного народу, держави, культурних надбань людства;
- порівнювати пам'ятки матеріальної і духовної культури;
- користуватися культурознавчою термінологією;
- оцінювати діяльність творців української культури;
- визначати взаємозв'язки української і світової культури;
- встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між суспільно-політичними та культурними процесами і явищами;
- вільно оперувати набутими історичними фактами, поняттями, афоризмами для підтвердження основних теоретичних узагальнень;
- пояснювати суть національних та загальнолюдських цінностей;
- вести наукову дискусію, висловлювати свої думки і відстоювати свою точку зору, використовувати набуті знання при прийнятті рішень суспільного значення;
- збагачувати власну духовну культуру шляхом самоосвіти;
- конспектувати зміст лекцій, вибирати оптимальні шляхи підготовки до семінарських занять та виконання завдань самостійної роботи;
- робити висновки й узагальнення на основі опрацювання літератури, вміти користуватися періодичними виданнями, знаходити необхідні матеріали відповідно до проблеми, що вивчається;

- готувати повідомлення (доповіді), реферати, складати тести, кросворди, тези виступів тощо;
- швидко адаптуватися до умов навчання у вузі, нових видів контролю та оцінювання результатів діяльності.

Загальним критерієм оцінки роботи студента є обсяг вивченого матеріалу, вміння його аналізувати, узагальнювати, активно використовувати у позанавчальній ситуації, при самостійній роботі.

Навчально-методичний посібник підготовлений з урахуванням вимог державного освітнього стандарту, новітніх методологічних підходів, у контексті міжпредметних зв'язків з такими навчальними дисциплінами, як історія України, культурологія, етнографія, археологія, філософія, етика, естетика, релігієзнавство та рекомендацій навчальної програми "Історія української культури", підготовленої робочою групою викладачів Київського національного університету культури і мистецтв для студентів, що навчаються за спеціальностями культурно-освітньої сфери. При укладанні навчально-методичного посібника використовувалися найостанніші публікації вітчизняних фахівців, досвід викладання навчальної дисципліни викладачів Київського національного університету культури і мистецтв, Київського національного університету імені Тараса Шевченка, інших вищих навчальних закладів Києва, а також Львова, Харкова, Миколаєва.

Навчально-методичний посібник призначається, перш за все, для студентів-гуманітаріїв I-II курсів денної і заочної форм навчання спеціальностей "Документознавство та інформаційна діяльність", "Книгознавство, бібліотекознавство та бібліографія", "Культурологія" Миколаївського філіалу Київського національного університету культури і мистецтв, навчальний план яких передбачає досить велику кількість аудиторних годин, відведених на цю дисципліну. Посібник не дублює текстовий матеріал підручників з історії української культури, а лише систематизує навчальний матеріал, наповнює його методичним та інформаційно-довідковим змістом з метою підвищення продуктивності засвоєння інформації, скорочення бюджету реального часу студентів, що затрачується на самостійну роботу.